

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİN VE HOBİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Nihal KUYUMCU

Özet

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının okul dışı zamanlarını ne şekilde geçirdikleri, hangi sosyal ve kültürel etkinlikleri takip ettikleri ve bir hobiye sahip olup olmadıkları konusunda bilgi sahibi olmak, takip ettikleri sosyal ve kültürel etkinliklerin, takip ettikleri lisans programıyla anlamlı bir ilişki içinde olup olmadıklarını saptamak ve bu doğrultuda öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek, öneriler getirmektir,

Çalışmanın kapsamını, İstanbul'daki bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının, okul dışı etkinliklerinin çeşitli değişkenlerle olan ilişkisi açısından incelenmesi oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelindedir. Örneklem belirlenirken örnekleme yöntemlerinden “uygun örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Özel Eğitim ve Türkçe öğretmenliği bölümlerinde eğitim gören toplam 187 öğrenciden ulaşılabilir olan 85'i kadın, 40'ı erkek toplam 125 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri adı geçen bölümlerde okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinin gönüllü katılımıyla toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen likert tipi anket kullanılmıştır. Elde edilen demografik bilgiler ışığında yapılan ki kare (chi-square) analizleri sonucunda öğretmen adaylarının okul dışı boş zaman etkinliklerinin ve hobilerinin yaş değişkenine bağımlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, okul dışı boş zaman etkinliklerinin ve hobilerin öğretmen adaylarının ebeveynlerinin eğitim durumu değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlı olmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, anketteki boş zaman etkinlikleri ve hobilerle ilgili bazı soruların ise cinsiyet, bölüm, mezun olunan lise, üniversite dışında bir kültür merkezini takip etme ve yüksek lisans yapma isteğine bağımlı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: öğretmen adayı, hobi, boş zaman etkinliği, demografik özellik

INVESTIGATING PRESERVICE TEACHERS' LEISURE TIME ACTIVITIES ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Abstract

The aims of this study are to determine how preservice teachers spend their free time, in which social and cultural activities they engage, their hobbies, the status of meaningful relationships between their leisure time activities and their undergraduate program, their needs, and to make suggestions in this regard.

Within the scope of this survey study, the leisure time activities of participating preservice teachers from a public university in İstanbul were investigated according to various variables. Among 187 senior preservice teachers from the departments of social sciences, science, special education, and Turkish education in the faculty of education, 125 preservice teachers (85 females, 40 males) were selected as participants on a voluntary basis using the convenience sampling technique.

A Likert-type survey developed by the researcher was used to collect the data. The chi-square statistical test was processed to analyze the demographic data obtained. The results revealed that the preservice teachers' leisure time activities and hobbies do not vary according to age. Similarly, no significant relationship was reported between the preservice teachers' leisure time activities and hobbies and the educational level of their parents. The results underlined a relationship between the participants' leisure time activities and hobbies and gender, university department, type of high school diploma obtained, the participation in the activities organized by a cultural center other than the university and the desire to pursue a graduate education.

Keywords: preservice teachers, hobby, leisure time activity, demographic characteristic

1. Giriş

Eğitim fakültelerini diğer fakülte ve yüksekokullardan ayıran en önemli fark, gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmenleri, yani ülkenin en ücra köşelerine kadar giderek hizmet verecek olan aydın insanları yetiştiriyor olması. Toplumların gelişmişlik düzeyi eğitimin niteliği ile doğru orantılıdır. Bir diğer ifadeyle ulusal ve uluslararası alanda gösterdiği varlık, sergilediği başarı, eğitimin niteliğini ortaya koyar. Başarıların elde edilmesinde en büyük pay her kademede öğrencilerle çalışan, onları yetiştiren öğretmenlerindir. Öğretmenin sahip olduğu bilgi, beceri ve donanımı, öğretmenin dünyayı daha iyi okumasına, değerlendir-

mesine, farkındalıklarının artmasına ve dolayısıyla kendisi gibi öğrenciler yetiştirmesinde önemli bir etkidir. Yeni kuşakların toplum içinde yer alması, çağın gerekliliklerine göre yetiştirilmesi, kendisini ve çevresini tanıma, farkındalık kazanma, değiştirme ve dönüştürme dinamiklerini elde etmelerini sağlamak, birçok dinamiklerin yanı sıra öğretmenin nitelikleri ile de ilişkilidir.

Eğitim sisteminin başlıca öğelerini, öğrenciler, öğretmenler, eğitim programları, yöneticiler, eğitim uzmanları, eğitim teknolojisi, fiziki ve finansal kaynaklar oluşturmaktadır. Bunlar içinde öğretmen, en temel öğedir. Eğitimin niteliği ve kalitesi de büyük ölçüde öğretmenlerin niteliğiyle doğru orantılıdır. Bu bakımdan eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin, gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet içinde iyi bir biçimde yetiştirilmesi, eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önem taşır (Şişman:2007:189).

Eğitim sözcüğünün TDK sözlüğündeki karşılığı “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” olarak yer almaktadır. Tanım içinde yer alan “Okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme” ifadeleri sadece örgün eğitim ve öğretimle sınırlı olmadığını, okul dışı eğitiminin en az okul içi eğitim kadar önemli olduğunu da vurgulaması açısından önemlidir.

Çağdaş anlamda bir eğitim programı, dinamik bir yapıya sahip olup, sadece okulda ve dolayısıyla derslerle sınırlı olmayıp, eğitimin genel amaçları doğrultusunda ders dışında da devam ettirilmesi gereken ve bir dizi etkinlikle beraber sonunda da değerlendirilmeyi içeren bir süreç olarak ifade edilmektedir. (Ekici ve Diğerleri:2009:432) Okul dışı etkinliklerinin de ders programlarını destekleyecek şekilde sürece dâhil edilmesi, eğitimin çok yönlü olarak bireyi geliştirmesinde etkili olacaktır.

Kişisel gelişimde, ders dışı etkinlikler, ders içi faaliyetler kadar önemlidir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin formal öğretim süreci içerisinde öğrendiklerini pekiştiren, bu öğrenmelerin yaşamla ilişkili olduğunu gösteren ve kuramsal öğrenmelerin uygulamaya konulmasını sağlayan etkinliklerdir. Ders dışı etkinlikleri, formal öğretim etkinliklerinden ayrı veya bağımsız düşünmek olanaklı değildir. Burada en önemli koşul, ders dışı etkinliklerin kontrollü, programlı ve planlı bir şekilde yapılmasıdır.(Köse:2013:336)

Bu çalışma kapsamında öğretmen adaylarının demografik yapılarıyla hobileri, sosyal ve kültürel etkinliklere katılım ve takip etmeleri arasındaki ilişki araştırı-

lacak, ayrıca bölümler arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı saptanacaktır. Soruları hazırlarken özellikle TV bilgisayar, inernet gibi medya teknolojilerini dışarda tuttuk ve her bir bölüme “Diğer” seçeneği koyarak kendilerinin ihtiyaç duymaları halinde eklemelerini bekledik.

2. Yöntem

2.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı 2016-2017 eğitim öğretim yılında İstanbul'daki bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 85'i kadın, 40'ı erkek toplam 125 öğretmen adayının okul dışı etkinlikleri ve hobilerinin çeşitli değişkenlere istatistiksel olarak anlamlı şekilde bağımlı olup olmadığını incelemektir. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki soruların cevabı aranmıştır:

1. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri cinsiyet değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
2. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri yaş değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
3. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri anne eğitim durumu değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
4. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri baba eğitim durumu değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
5. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri bölüm değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
6. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri not ortalaması değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
7. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri mezun olunan lise değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
8. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri bölüm değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?
9. Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri üniversite dışında bir kültür merkezini takip etme değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?

10.Okul dışı etkinlikleri ve hobilerinden hangileri yüksek lisans yapma isteğine değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlıdır?

2.2 Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Örneklemi

Araştırma tarama modelindedir. Örneklem belirlenirken örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi çeşitli sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Araştırmanın örneklemini, İstanbul’da bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 125 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Üstün Zekâlılar ve Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencileri gönüllü katılımıyla toplanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve okul dışı boş zaman etkinliklerini ve hobilerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket üçlü likert tipindedir ve evet, bazen ve hayır cevaplarını içermektedir. Anket için geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmamış, her bir anket maddesi ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerini tespit etmek için yüzde (%) ve frekans (f) analizi yapılmıştır. Okul dışı boş zaman etkinliklerini ve hobilerinin, onların çeşitli demografik özelliklerine bağımlılığını tespit etmek için istatistiksel analiz yöntemlerinden “ki kare (chi-square)” kullanılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Çalışmanın Örneklemine Demografik Bilgileri

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının % 68’nin kadın olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının % 50’ye yakını 20-21 yaşında iken % 13’ü 25 yaş ve üzerindedir. Öğretmen adaylarının annelerinin eğitim durumuna bakıldığında, onların annelerinin sadece % 5,7’sinin üniversite mezunu oldukları ve büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu oldukları ortaya çıkmıştır (% 59,3). Babalarının eğitim durumuna bakıldığında ise yaklaşık % 10’un

üniversite mezunu olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde, babaların da büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu oldukları görülmektedir (% 42,4).

Demografik Bilgiler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	85	68
Erkek	40	32
Yaş		
20-21 Yaş Aralığı	61	48,8
22-24 Yaş Aralığında	51	40,8
25 Yaş Üzerindekiler	13	10,4
Anne Eğitim Durumu		
Okuma Yazma Bilmiyor	6	4,8
İlkokul Mezunu	73	59,3
Ortaokul Mezunu	22	17,9
Lise Mezunu	15	12,2
Üniversite Mezunu	7	5,7
Baba Eğitim Durumu		
Okuma Yazma Bilmiyor	3	2,4
İlkokul Mezunu	53	42,4
Ortaokul Mezunu	32	25,6
Lise Mezunu	25	20,0
Üniversite Mezunu	12	9,6
Bölüm		
Türkçe Öğretmenliği	36	28,8
Üstün Zekalılar Öğretmenliği	22	17,6
Fen Bilgisi Öğretmenliği	33	26,4
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	27,2
Genel Not Ortalaması		
3'e Kadar Olanlar	72	59
3'ten Yüksekler	50	41
Mezun Olunan Lise		
Düz Lise	54	43,2
Anadolu Lisesi	27	21,6
Anadolu Öğretmen Lisesi	22	17,6
Diğer Liseler	22	17,6
Yüksek Lisan İsteği		
Kesinlikle Düşünüyorum	44	35,2
Hayır Düşünmüyorum	32	25,6
Kararsızım	49	39,2
Takip edilen Kültür Merkezi (Üniversite Dışı)		
Var	50	40
Yok	75	60

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgilerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre dağılımına bakıldığında, en az katılımın olduğu bölüm Üstün Zekalılar Öğretmenliğidir (% 17,6). Diğer bölümlerden katılım % 27 civarındadır. Katılımcıların not ortalamalarına bakıldığında, % 41'inin ortalamasınının 3'ten yüksek olduğu tespit edilmiştir. Örnek-

lemi oluşturanlar, genellikle düz lise mezunlarıdır (% 43,2). % 21,6'sı Anadolu Lisesinden mezun olan katılımcıların, % 35,2 ise Anadolu Öğretmen Lisesi veya diğer liselerden mezun olduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının % 25,6'sı yüksek lisans yapmayı düşünmezken % 35,2'si kesinlikle yüksek lisans yapmayı düşünmektedirler. Çalışmanın örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının büyük bir kısmının üniversite dışında takip ettikleri bir kültür merkezinin olmadığı tespit edilmiştir (% 60).

Bu demografik bilgiler ışığında yapılan ki kare (chi-square) analizleri sonucunda öğretmen adaylarının okul dışı boş zaman etkinliklerinin ve hobilerinin yaş değişkenine bağımlı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, okul dışı boş zaman etkinliklerinin ve hobilerin öğretmen adaylarının ebeveynlerinin eğitim durumu değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlı olmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, anketteki boş zaman etkinlikleri ve hobilerle ilgili bazı sorularının ise cinsiyet, bölüm, mezun olunan lise, üniversite dışında bir kültür merkezini takip etme ve yüksek lisans yapma isteğine bağımlı olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara aşağıda değinilecektir.

3.2. Okul Dışı Etkinlikleri Ve Hobilerin Cinsiyet Değişkenine Bağımlılığı

Anket soruları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde 9 maddenin cinsiyet değişkenine bağımlı olduğu görülmüştür. Sözü edilen anket maddelerinden “spor yaparım” ($\chi^2 = 11,867$; $p < ,01$), “araba kullanırım” ($\chi^2 = 7,639$; $p < ,05$), “tamir işleri yaparım” ($\chi^2 = 22,098$; $p < ,01$) ve “balığa giderim” ($\chi^2 = 9,319$; $p < ,01$) maddelerinde erkek öğretmen adaylarının daha fazla evet cevabını verdikleri tespit edilmiştir. Tablo 2’de “spor yaparım” maddesine ait ki-kare tablosu verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, erkeklerin % 50’si spor yaptıklarını ifade ederken, kadınların % 20’si spor yapmaktadır. Kadınların % 23,5’i spor yapmazken, erkeklerin sadece % 12,5’i spor yapmamaktadır ($\chi^2 = 11,867$; $p < ,01$). Bu veriler ışığında spor yapmanın dördüncü sınıf öğretmen adaylarında cinsiyet değişkenine bağımlı olduğu söylenebilecektir.

Gruplar	Spor yaparım			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
Cinsiyet Kadın	17	48	20	85			
Grup içinde %	%20,0	%56,5	%23,5	100,0%			
Erkek	20	15	5	40	11,867	2	,003
Grup içinde %	%50,0	%37,5	%12,5	100,0%			
Toplam	37	63	25	125			
Toplam %	%29,6	%50,4	%20,0	%100,0			

Tablo 2. Spor Yapmanın Cinsiyet Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Cinsiyet değişkenine bağımlı olduğu tespit edilen diğer 5 maddeye ise kadın öğretmen adaylarının evet cevabı verme yüzdesi erkek adaylardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu anket maddeleri “çiçek yetiştirim” ($\chi^2 = 8,138$; $p < ,05$), “yemek yaparım” ($\chi^2 = 7,730$; $p < ,05$), “örgü ve dantel işleri yaparım” ($\chi^2 = 22,811$; $p < ,01$), “ailemizde doğum günleri gibi özel günler kutlanır” ($\chi^2 = 12,198$; $p < ,01$) ve “günlük tutarım” ($\chi^2 = 8,713$; $p < ,05$) maddeleridir. Maddeler incelediğinde “spor yaparım” ve “ailemizde doğum günleri gibi özel günler kutlanır” dışındaki maddelerdeki dağılım, öğretmen adaylarının ülkemizde toplumsal olarak kadın ve erkekten beklenen roller doğrultusunda hareket ettiklerini göstermektedir. “Ailemizde doğum günleri gibi özel günler kutlanır” maddesinin cinsiyet değişkenine bağımlılığını gösteren veriler Tablo 3’te sunulmuştur. Tablo incelediğinde, kadınların % 64,7’sinin ailesinde özel günlerin kutlandığı, erkeklerde ise bu oranın %32,5 olduğu görülmektedir. Erkek öğretmen adaylarının % 27,5’inin ailesinde özel günler kutlanmamaktadır.

Gruplar	Ailede Doğum Günleri Gibi Özel Günlerinin Kutlanır			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
Cinsiyet Kadın	55	21	9	85			
Grup içinde %	%64,7	%24,7	%10,6	100,0%			
Erkek	13	16	11	40	12,198	2	,002
Grup içinde %	%32,5	%40,0	%27,5	100,0%			
Toplam	68	37	20	125			
Toplam %	%54,4	%29,6	%16,0	%100,0			

Tablo 3. Ailede Doğum Günleri Gibi Özel Günlerinin Kutlanmasının Cinsiyet Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

3.3. Okul Dışı Etkinlikleri ve Hobilerin Bölüm Değişkenine Bağımlılığı

Anket soruları, bölüm değişkenine göre incelendiğinde 2 maddenin bölüm değişkenine bağımlı olduğu görülmüştür. Bu maddeler “çiçek yetiştirim” ($\chi^2 = 13,252$; $p < ,05$) ve “anadilim dışında bir dili konuşma/anlama düzeyinde bilirim” ($\chi^2 = 14,860$; $p < ,05$) maddeleridir. Fen Bilgisi Öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının % 42,4 ile en fazla çiçek yetiştiren grup oldukları, Sosyal Bilgiler Öğretmenliğindeki adayların % 32,4’nün bu soruya evet yanıtını verdikleri görülmüştür. Türkçe Öğretmenliğinde okuyanların 55,6’sı ve Üstün Zekalılar Öğretmenliğinde okuyanların %63,6’sı bu maddeye hayır cevabı vermişlerdir. “Anadilim dışında bir dili konuşma/anlama düzeyinde bilirim” maddesine Üstün Zekalılar Öğretmenliğindeki öğretmen adaylarının %45,5’i evet cevabını verirken, Fen Bilgisi Öğretmenliğinde okuyanlar bu maddeye % 36,4’ü bu maddeye evet cevabını vermiştir. Diğer iki bölümde okuyan öğretmen adaylarından Türkçe Öğretmenliğine devam edenler bu maddeye % 72,2 oranında hayır cevabını vermişlerdir. Benzer şekilde, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları’nın %47,1’i bu maddeye hayır cevabını vermişlerdir.

3.4. Okul Dışı Etkinlikleri ve Hobilerin Genel Not Ortalaması Değişkenine Bağımlılığı

Anket maddelerinin öğretmen adaylarının başarı durumlarına bağımlılığı incelendiğinde 3 maddenin genel not ortalamasına istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu maddeler “tavla oynarım” ($\chi^2 = 6,090$; $p < ,05$) , “çiçek yetiştiririm” ($\chi^2 = 6,249$; $p < ,05$) ve “resim yaparım” ($\chi^2 = 7,001$; $p < ,05$) maddeleridir. Ortalaması 3’ten yüksek olanların daha az tavla oynadıkları görülmektedir. Tavla oynarım maddesine ortalaması 3’ten yüksek olanlar % 14,0 oranında evet derlerken % 56 oranında hayır cevabı vermişlerdir. Ortalaması 3’e kadar olanlar ise % 32,4 oranında evet derlerken % 38,0 oranında hayır cevabı vermişlerdir (Tablo 4).

Gruplar	Tavla Oynarım			Toplam	X ²	Sd	p
	Evete	Bazen	Hayır				
Ortalama 3'ten düşük	23	21	27	71			
Grup içinde %	%32,4	%29,6	%38,0	100,0%			
3'ten yüksek	7	15	28	50	6,090	2	,048
Grup içinde %	%14,0	%30,0	%56,0	100,0%			
Toplam	30	36	55	121			
Toplam %	%24,8	%29,8	%45,4	%100,0			

Tablo 4. Tavla Oynamanın Ortalama Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Çiçek yetiştirim ve resim yaparım maddelerine ise ortalaması 3’ten yüksek olanların daha fazla evet dedikleri ortaya çıkmıştır. Çiçek yetiştirim maddesine ortalaması 3’ten yüksek olanlar % 38,0 oranında evet derlerken, bu oran 3’ten düşük olanlarda % 26,4’tür. Ortalaması 3’ten düşük olanlar aynı maddeye % 52,8 oranında hayır derlerken bu oran 3’ten yüksek olanlarda % 30,0’da kalmıştır (Tablo 5).

Gruplar		Çiçek Yetiştiririr			Toplam	X ²	Sd	p
		Evet	Bazen	Hayır				
Ortalama	3'ten düşük	19	15	38	72			
	Grup içinde %	%26,4	%20,8	%52,8	100,0%			
	3'ten yüksek	19	16	15	50	6,249	2	,044
	Grup içinde %	%38,0	%32,0	%30,0	100,0%			
Toplam		38	31	53	122			
	Toplam %	%31,2	%25,4	%43,4	%100,0			

Tablo 5. Çiçek Yetiştiriririnin Ortalama Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Benzer şekilde resim yaparım maddesine ortalaması 3'ten yüksek olanların evet deme oranı (% 28,0) ortalaması 3'ten düşük olanlara (% 26,4) göre yüksektir. Hayır deme oranları (% 30,0) ise ortalaması 3'ten düşüklerden (% 51,4) düşüktür (Tablo 6). Bu sonuçlardan yola çıkarak, ortalaması yüksek öğrencilerin bireysellik gerektiren hobilerle daha fazla ilgilendikleri söylenebilecektir.

Gruplar		Resim Yaparım			Toplam	X ²	Sd	p
		Evet	Bazen	Hayır				
Ortalama	3'ten düşük	19	16	37	72			
	Grup içinde %	%26,4	%22,2	%51,4	100,0%			
	3'ten yüksek	14	21	15	50	6,249	2	,044
	Grup içinde %	%28,0	%42,0	%30,0	100,0%			
Toplam		33	37	52	122			
	Toplam %	%27,0	%30,3	%42,7	%100,0			

Tablo 6. Resim Yapmanın Ortalama Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

3.5. Okul Dışı Etkinlikleri Ve Hobilerin Mezun Olunan Lise Değişkenine Bağımlılığı

Anket soruları, öğretmen adaylarının mezun oldukları lise değişkenine göre incelendiğinde sadece 1 maddenin mezun olunan lise değişkenine bağımlı olduğu görülmüştür. Bu madde “anadilim dışında bir dili konuşma/anlama düzeyinde bilirim” ($\chi^2 = 16,323$; $p < ,05$) maddesidir. Tablo 7’de “anadilim dışında bir dili konuşma/anlama düzeyinde bilirim” maddesinin mezun olunan lise değişkenine bağımlı olup olmadığına dair ki-kare tablosu verilmiştir.

Gruplar	Anadilim Dışında Bir Dili Konuşma/Anlama Düzeyinde Bilirim			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
	Düz Lise	8	14				
Grup içinde %	%14,8	%25,9	%59,3	100,0%			
Anadolu Lisesi	8	4	15	27			
Grup içinde %	%29,6	%14,8	%55,6	100,0%			
Mezun Olunan Lise	9	3	10	22	16,323	6	,012
Anadolu Öğretmen Lisesi	9	3	10	22			
Grup içinde %	%40,9	%13,6	%45,5	100,0%			
Diğer Liseler	10	8	4	22			
Grup içinde %	%45,5	%36,4	%18,2	100,0%			
Toplam	35	29	61	125			
Toplam %	%54,4	%29,6	%16,0	%100,0			

Tablo 7. Anadilim Dışında Bir Dili Konuşma/Anlamanın Mezun Olunan Lise Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Tablo 7 incelediğinde, Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının % 40,9’unun ve diğer liselerden mezun olanların % 45,5’inin bu maddeye evet cevabı verirken düz lise mezunların % 59,3’ü ve Anadolu Lisesi mezunlarının % 55,6’sının ise bu maddeye hayır dedikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının % 45,5’inin bu maddeye hayır cevabı verdikleri görülmüştür.

3.6. Okul Dışı Etkinlikleri Ve Hobilerin Üniversite Dışında Kültür Merkezini Takip Etme Değişkenine Bağımlılığı

Anket soruları, üniversite dışında kültür merkezini takip etme değişkenine göre incelendiğinde 2 maddenin bu değişkene bağımlı olduğu görülmüştür. Bu maddeler “spor yaparım” ($\chi^2 = 7,214$; $p < ,05$) ve “yurt içi gezileri yaparım” ($\chi^2 = 12,017$; $p < ,01$) maddeleridir. Üniversite dışında kültür merkezlerine devam edenlerin bu iki maddeye daha fazla yüzde ile evet dedikleri ortaya çıkmıştır. Spor yapmanın üniversite dışında kültür merkezini takip etme değişkenine bağımlılığı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Gruplar	Spor Yaparım			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
Evet	17	38	20	75			
Kültür Merkezlerini Takip Etme	Grup içinde %	%22,7	%50,6	%26,7	100,0%		
	Hayır	20	25	5	50	7,214	2 ,027
	Grup içinde %	%40,0	%50,0	%10,0	100,0%		
Toplam	37	63	25	125			
Toplam %	%29,6	%50,4	%20,0	%100,0			

Tablo 8. Spor Yapmanın Kültür Merkezlerini Takip Etme Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Yurt içi gezilere katılımının üniversite dışında kültür merkezini takip etme değişkenine bağımlılığı Tablo 9’da gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde, üniversite dışında kültür merkezlerini takip edenlerin yurt içi gezilere katılma oranının % 54 olduğu tespit edilmiştir. Bu oran kültür merkezlerini takip etmeyenlerde % 29,3’tür. Üniversite dışında kültür merkezlerini takip edenlerin sadece % 10’u yurt içi gezilere katılmadığını ifade etmişlerdir. Bu oran kültür merkezlerini takip etmeyenlerde % 34,7’dir.

Gruplar	Yurt İçi Gezileri Yaparım			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
	Evet	27	18	5	50		
Kültür Merkezlerini Takip Etme	Grup içinde %	%54,0	%36,0	%10,0	100,0%		
	Hayır	22	27	26	75	12,017	2 ,002
	Grup içinde %	%29,3	%36,0	%34,7	100,0%		
Toplam		49	45	31	125		
	Toplam %	%39,2	%36,0	%24,8	%100,0		

Tablo 9. Yurt İçi Gezilere Katılımın Kültür Merkezlerini Takip Etme Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

3.7. Okul Dışı Etkinlikleri Ve Hobilerin Yüksek Lisans Yapma İsteği Değişkenine Bağımlılığı

Anket maddeleri, öğretmen adaylarının yüksek lisans yapma isteği değişkenine bağımlı olup olmadığı da incelenmiştir. Anket maddelerinden “spor yaparım” ($\chi^2 = 11,335$; $p < ,05$), “satranç oynarım” ($\chi^2 = 10,592$; $p < ,05$) ve “yurt içi gezilere katılırım” ($\chi^2 = 16,223$; $p < ,01$) maddelerinin yüksek lisans yapma değişkenine bağımlı olduğu tespit edilmiştir. Bu üç maddenin ki-kare sonuçları incelendiğinde, yüksek lisans yapmayı düşünenlerin bu maddelere daha fazla evet dedikleri ortaya çıkmıştır. Tablo 10’da spor yapmanın yüksek lisans yapma isteğine bağımlılığı sunulmuştur. Tabloda görüldüğü gibi yüksek lisans yapacağım diyenlerin spor yapma oranları yüksek lisans yapmayacağını söyleyenlere göre daha yüksektir. Ayrıca, yüksek lisans yapacak olanların spor yaparım maddesine hayır cevabını verme oranları yüksek lisans yapmayacağını söyleyenlere göre daha düşüktür.

Gruplar	Spor Yaparım			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
Evet	18	20	6	44			
Grup içinde %	%40,9	%45,5	%13,6	100,0%			
Yüksek Lisans Yapma İsteği							
Hayır	5	15	12	32			
Grup içinde %	%15,6	%46,9	%37,5	100,0%	11,335	4	,023
Kararsız	14	28	7	49			
Grup içinde %	%28,6	%57,1	%14,3	100,0%			
Toplam	37	63	25	125			
Toplam %	%29,6	%50,4	%20,0	%100,0			

Tablo 10. Spor Yapmanın Yüksek Lisans Yapma İsteği Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Tablo 11’de satranç oynamanın yüksek lisans yapma isteğine bağımlılığı gösterilmiştir. Görüldüğü gibi, yüksek lisans yapmak isteyenlerin % 22,7’si satranç oynadığı tespit edilirken yüksek lisans yapmak istemeyenlerin % 65,6’sının ve bu konuda kararsız olanların % 57,1’inin satranç oynamadıkları belirlenmiştir.

Gruplar	Satranç Oynarım			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
Evet	10	20	14	44			
Grup içinde %	%22,7	%45,5	%31,8	100,0%			
Yüksek Lisans Yapma İsteği							
Hayır	4	7	21	32			
Grup içinde %	%12,5	%21,9	%65,6	100,0%	10,592	4	,032
Kararsız	5	16	28	49			
Grup içinde %	%10,2	%32,7	%57,1	100,0%			
Toplam	19	43	63	125			
Toplam %	%15,2	%34,4	%50,4	%100,0			

Tablo 11. Satranç Oynamanın Yüksek Lisans Yapma İsteği Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Tablo 12’de yurtiçi gezilere katılmanın yüksek lisans yapma isteğine bağlılığına dair bulgular sunulmuştur. Görüldüğü gibi, yüksek lisans yapmak isteyenlerin % 52,3’ünün yurtiçi gezilere katıldığı tespit edilirken yüksek lisans yapmak istemeyenlerin % 25’inin ve bu konuda kararsız olanların % 36,7’sinin yurtiçi gezilere katıldığı görülmüştür. Yüksek lisans yapmak isteyenlerin sadece %20 ,5’i yurtiçi gezilere katılmadığını belirtirlerken bu oran yüksek lisans yapmak istemeyenlerde %46,9’dur.

Gruplar	Yurtiçi Gezilere Katılımı			Toplam	X ²	Sd	p
	Evet	Bazen	Hayır				
Evet	23	12	9	44			
Grup içinde %	%52,3	%27,3	%20,5	100,0%			
Yüksek Lisans Yapma İsteği							
Hayır	8	9	15	32			
Grup içinde %	%25,0	%28,1	%46,9	100,0%	16,223	4	,003
Kararsız	18	24	7	49			
Grup içinde %	%36,7	%49,0	%14,3	100,0%			
Toplam	49	45	31	125			
Toplam %	%39,2	%36,0	%24,8	%100,0			

Tablo 12. Yurtiçi Gezilere Katılmanın Yüksek Lisans Yapma İsteği Değişkenine Bağımlı Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Ki-Kare (Chi-Square) Testi Sonuçları

Tartışma

Süzer(1997) in yaptığı bir çalışmada araştırma verilerinin analizi sonucunda ailelerin öğrencileri boş zamanlarını yönlendirmesi ile anne-babanın öğrenim durumu arasında ilişki anlamlı bulunurken, yapılan bu çalışmada okul dışı boş zaman etkinliklerinin ve hobilerin öğretmen adaylarının ebeveynlerinin eğitim durumu değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bağımlı olmadığı görülmüştür.

Anket sorularından cinsiyet, bölüm, mezun olunan lise ile üniversite dışında bir kültür merkezini takip etme ve yüksek lisans yapma isteğine bağımlı olduğunu göstermektedir.

Spor yapma konusunda erkeklerin % 50'si spor yaptıklarını ifade ederlerken, kadınların % 20'si spor yapmaktadır. Bu veriler ışığında spor yapmanın dördüncü sınıf öğretmen adaylarında cinsiyet değişkenine bağımlı olduğu söylenebilecektir. Yapılan bir başka araştırmada benzer (Kılbaş 1994) şekilde boş zaman faaliyeti olarak spor kız öğrenciler %12.33 iken, erkek öğrenciler %31.39 oranında tercih etmişlerdir. Yine bir başka çalışmada (Hız:1994) Muğla ilindeki gençler arasında yapılan araştırmaya göre olanaklar dahilinde spor yaptığını belirten erkeklerin oranı %64.34 iken kızların oranı %35.65 ile neredeyse yarısı kadar olduğu görülmüştür. Yaptığımız çalışma bu yönüyle diğer iki araştırma ile uyumluluk göstermektedir.

Diğer yandan Terzioğlu ve Yazıcı (2003) üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları ile ilgili yaptıkları çalışmada boş zamanların bedensel faaliyetlere ayrılma oranı bütün bölümlerde çok düşük seviyelerdedir. Boş zamanların değerlendirilmesi üzerine cinsiyet, medeni durum gelir düzeyi eğitim gördükleri alan etkili olarak bulunmuştur.

Balcı ve İlhan (2006) yaptıkları çalışmada üniversitelerin rekreasyon programlarına katılan öğrencilerinin, ilk sırada futbol, ikinci sırada fitness branşlarını seçtiklerini daha sonraki sıralarda ise müzik dinleme, tavla oynama ve bilgisayar kullanma aktivitelerinin yer aldığını saptamışlardır.

Sonuç

Bu bilgiler ışığında yapılan analizler sonucunda öğretmen adaylarının okul dışı boş zaman etkinliklerinin ve hobilerinin yaş değişkenine bağımlı olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, anketteki boş zaman etkinlikleri ve hobilerle ilgili bazı sorularının ise cinsiyet, bölüm, mezun olunan lise, üniversite dışında bir kültür merkezini takip etme ve yüksek lisans yapma isteğine bağımlı olduğunu göstermektedir.

Yine bu çalışmada elde edilen sonuçlardan biri boş zaman etkinlikleri ve hobilerle ilgili bazı tercihlerin toplumsal cinsiyet rollerinin yüklediği beklentilerle doğrudan ilişkili olduğu görülmüştür.

Yurt içi gezilere katılımının üniversite dışında kültür merkezini takip etme değişkenine bağımlılığı incelendiğinde, anlamlı bir sonuç çıkmıştır. Anket maddelerinden “spor yaparım” “satraç oynarım” ve “yurt içi gezilere katılırım” maddelerinin yüksek lisans yapma değişkenine bağımlı olduğu tespit edilmiştir.

“Anadilim dışında bir yabancı dili anlarım ve konuşurum” maddesine Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının ve diğer liselerden mezun olanların yarıya yakını bu maddeye evet cevabı verirken, düz lise mezunların ve Anadolu Lisesi mezunlarının yarıdan fazlasının bu maddeye hayır dedikleri tespit edilmiştir. Düz liseden daha yoğun, yabancı dil öğretim programlarının uygulandığı Anadolu lisesi çıkışlıların büyük bir kısmının hayır cevabı vermiş olması üstünde düşünülmesi, eğitim programlarının gözden geçirilmesi gereken konudur.

Anket soruları, bölüm değişkenine göre incelendiğinde “çiçek yetiştirme” maddesi ile fen bilgisi öğretmenliği arasında anlamlı bir bağımlılık çıkmıştır. Buradan yola çıkarak bölümler arası ders seçme yelpazesinin genişletilmesi, öğrencilerin farklı alanlarda da bilgi ve deneyim sahibi olmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

Anket maddelerinin öğretmen adaylarının başarı durumlarına bağımlılığı incelendiğinde “tavla oynarım” “çiçek yetiştiririm ve “resim yaparım” maddelerinde anlamlı sonuçlar çıkmıştır. Ortalaması 3’ten yüksek olanların daha az tavla oynadıkları, çiçek yetiştiririm ve resim yaparım maddelerine ise ortalaması 3’ten yüksek olanların daha fazla evet dedikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak, ortalaması yüksek öğrencilerin bireysellik gerektiren hobilerle daha fazla ilgilendikleri söylenebilecektir.

Soruları hazırlarken özellikle TV bilgisayar, internet gibi medya teknolojilerini dışarda tuttuk ve her bir bölüme “Diğer” seçeneği koyarak kendilerinin ihtiyaç duymaları halinde eklemelerini bekledik. Ancak 125 öğrenci içinde bir katılımcı bile medya teknolojileri ile ilgili bir ekleme yapmamıştır. Bunun nedenini bu teknolojilerle ilişkinin hobi, boş zaman etkinliği dışında bir etkinlik olarak görülmesi hatta bir iş olarak görülmesi düşünülebilir ki bu da bir başka çalışma konusudur. .

Öneri olarak özellikle toplumsal cinsiyet rollerinin dayatılması sonucu edinilen alışkanlıklar, hobiler konusunda Toplumsal cinsiyet konuları ders programlarında daha çok ele alınarak farkındalık oluşturulabilir. Spor yapma ile ilgili alanlara kız öğrencilerin katılımını sağlayacak tanıtımlar, ulaşımda kolaylıklar sağlanarak teşvik edilebilir. Seçmeli derslerin sayısı artırılarak bölümler arasında daha fazla iletişimin sağlanarak öğrencilere yeni alanlar açılabilir.

Kaynakça

Arslan H. 2014 “Üniversite Öğrencilerinin Boş zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği” Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Sayı 40, Nisan 2014.

Aytaç, Ö., 2002, Boş Zaman Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar Theoretical approaches on leisure” Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science Cilt: 12, Sayı: 1, Sayfa: 231-260, Elazığ

Baçoğlu, B. (2004).Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıklarının İncelenmesi(Kırıkkale Üniversitesi Örneği).Kırıkkale: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Balcı V., İlhan A. 2006 *Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi* Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 4(1), 11,18.

Buyurgan S., Buyurgan U. 2012, *Sanat Eğitimi ve Öğretimi/ Eğitimin Her Kademesine Yönelik Yöntem Ve Tekniklerle*” Pegem Akademi yay. Ankara

Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (4. Basım) Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ekici,S., Bayraktar,A., Uğur, A., O. “Ortaöğretim kurumlarındaki yöneticilerin ve öğrencilerin ders dışı etkinliklere bakış açılarının incelenmesi” Uluslararası insan Bilimleri dergisi 6:1 Erişim <http://insanbilimleri.com> erişim tarihi:14.11.2016

Erdem,A.R. 1997. İçerik Kuramları ve Eğitim Yönetimine katkıları Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/pauefd/article/view/5000056478>

Ersoy S., Güldemir O. 2008 “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Faaliyetlerinin Sosyo-ekonomik Boyutu Üzerine Bir İnceleme” 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 01-03 Eylül 2008 Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sakarya/Türkiye

Gedik,M., Orhan S., 2014 “Öğrencilerin sosyal Etkinliklere katılımlarının konuşma becerilerini geliştirmeye olan etkisi” Turkish Studies-İnternational Periodical For The Languages, Litterature and History of Turkish or Turkic Volum 9/5 Spring p. 967-978 Ankara Turkey.

Güldemir, O., ERSOYS., 2008 *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Faaliyetlerinin Sosyoekonomik Boyutu Üzerine Bir İnceleme* 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 01-03 Eylül 2008 Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sakarya/Türkiye

ENÇ, S. Z.. (2004). *Normal ve İkinci Öğretim Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirmelerinin İncelenmesi (Atatürk Üniversitesi Örneği)*. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayını; 275-290

Hız, K. (1994). *15-24 Yaş Arası Gençlerin Durumları ve Gelecek Beklentileri (Muğla İli Örneği)*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Nalçacı A. Ercoşkun H. 2005 *Öğretimde Psikolojik İhtiyaçların Yeri Ve Önemi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl: Sayı: II*

Juniu, Susana 2000“*Downshifting: Regaining the Essence of Leisure*” Journal of Leisure Research, Vinter, v32, il

Kılbaş, Ş. 1994 *Gençlik ve Boş Zaman Değerlendirme*. Adana Çukurova Üniversitesi Basımevi.

Köse E. 2013 *Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Ders Dışı Etkinliklerin Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Öneri Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 2/2 2013 s. 336-353,*

Köse H. *Lefebvre ve Modern Dünyada Gündelik Hayat*. İletişim Kuramı ve Araştırma Dergisi Sayı 27-10.

Süzer, M. (2000). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(8), 123-133.*

Şişman, M. 2007, *Eğitim Bilimine Giriş*, Pegem A Yay. Ankara.

Huitt, W. (2007). Maslow's hierarchy of needs. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved [date] from, <http://www.edpsycinteractive.org/topics/regsys/maslow.html>